

โครงการ การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นโดยครูและชุมชน : กรณีโรงเรียนบ้านเม็กดำ

อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม

ผู้รับผิดชอบโครงการ นายพยงค์ การเทพ และคณะ

บทคัดย่อ

การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นโดยครูและชุมชน : กรณีโรงเรียนบ้านเม็กดำ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ประกอบไปด้วย 2 กลุ่ม กลุ่มสภาพแวดล้อม คือ การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเรื่อง ป่าใหญ่โคกจิก เถาวัลย์กับวิถีชีวิตชุมชนคนเม็กดำ และกลุ่มความเป็นอยู่ คือ การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมท้องถิ่น และ อาชีพในท้องถิ่น ซึ่งใช้ประกอบการเรียนการสอน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษารูปแบบและกระบวนการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น และเพื่อศึกษารูปแบบการใช้ประโยชน์สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น โดยใช้กลุ่มเป้าหมายเป็น ครูโรงเรียนบ้านเม็กดำ จำนวน 22 คน นักเรียนโรงเรียนบ้านเม็กดำช่วงชั้นที่ 1, 2 และ 3 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 570 คน ชุมชน 50 คน ศึกษาในเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2 จำนวน 2 คน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเม็กดำ จำนวน 3 คน และ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 3 คน โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัยประชุมทีมวิจัยค้นหาผู้รู้ในท้องถิ่น ประชุมผู้รู้ในท้องถิ่น ทำปฏิทินการวิจัย ดำเนินการวิจัยตามปฏิทิน- ศึกษาดูงาน กิจกรรมถอดบทเรียน สรุปบทเรียนเป็นสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น โดยแต่ละเรื่องของการจัดทำสาระการเรียนรู้ได้แยกกันจัดทำ

ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบและกระบวนการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นนั้นได้อาศัยครูภูมิปัญญาใน 3 ชุมชน คือบ้านเม็กดำ บ้านคงควน และบ้านคอนไผ่งาม ที่รวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่มที่ใช้ชื่อว่า “กลุ่มช้างน้ำว” เป็นผู้ขับเคลื่อนในส่วนที่มีความเป็นท้องถิ่น ครูและนักเรียนเป็นกิจกรรมดำเนินการถอดองค์ความรู้และเชื่อมโยงความรู้ในท้องถิ่นกับความรู้ที่เป็นสากลแล้วบันทึกเรื่องราวจัดทำเป็นสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นซึ่งได้รวบรวมเป็น 4 เรื่อง คือ สาระการเรียนรู้ เรื่อง ป่าใหญ่โคกจิก สาระการเรียนรู้ เรื่อง เถาวัลย์กับวิถีชีวิตชุมชนคนเม็กดำ สาระการเรียนรู้เรื่อง วรรณกรรมท้องถิ่น และ สาระการเรียนรู้ เรื่อง อาชีพในท้องถิ่น ส่วนรูปแบบและกระบวนการใช้ประโยชน์สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นนั้น สาระการเรียนรู้ เรื่อง ป่าใหญ่โคกจิก ได้นำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง เถาวัลย์กับวิถีชีวิตชุมชนคนเม็กดำ ได้นำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง วรรณกรรมท้องถิ่น ได้นำมาประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ และ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น เรื่อง อาชีพในท้องถิ่น ได้นำมา

ประกอบการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้ที่
ได้สัมผัสกับแหล่งเรียนธรรมชาติ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญา นักเรียนมี
คุณธรรม เกิดความรัก และความหวงแหนในท้องถิ่นของตนเอง